

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd 2020-2023

Møteinnkalling

Stavanger bispedømmeråd 2020-2023

Møtedato: 23.05.2022 kl. 17:00

Møtested: Teams

Arkivsak: 19/04931

Eventuelt forfall må meldes snarest. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

23/22 19/04931-100 Saksliste Stavanger bispedømmeråd 23.05.2022

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Sak 25/22 behandles for lukkede dører.

Saker til behandling

24/22 22/00873-4 Svar på høring om helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring

Tilsettingssaker

25/22 22/01640-9 Tilsetting av kapellan i Sandnes prosti med Hana sokn som tjenestested - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 1

Liv Heidrun Skaar Heskestad
Leder

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Anita Skretting	620	22/00873-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Stavanger bispedømmeråd 2020-2023	23.05.2022

Svar på høring om helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring

Saksorientering

Bispedømmerådet har fått på høring trosopplæringsutvalgets rapport «Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring». Høringsfristen er 1. juni 2022.

Høringssvarene vil legge grunnlag for videre arbeid med revisjon av Plan for trosopplæring og justering av organisatoriske rammer for undervisningsfeltet.

Kirkerådet vedtok i mars 2020 å oppnevne et utvalg som skulle evaluere satsingen på trosopplæringen i Den norske kirke. Etter 20 års bredt og systematisk arbeid innen trosopplæring var det behov for en gjennomgang av innhold og organisering av dette arbeidet og gi en anbefaling om veien videre.

Utvalget ser på Kirkens undervisningsoppdrag som en selvsagt del av kirkens oppgaver. Dette oppdraget er forankret i Jesu misjonsbefaling:

«Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inn til verdens ende.» (Matteus 28, 18ff)

Utvalget anbefaler at satsingen videreføres på bakgrunn av erfaringene og kompetansen som er opparbeidet gjennom reformen, men med noen justeringer. Det anbefales en større grad av helhetlig tenkning rundt det pedagogiske arbeidet, i tillegg vurderer utvalget det slik at en i enda større grad ser sammenhengen mellom kirkelig undervisning og kirkens andre hovedoppdrag (diakoni, gudstjenesteliv, kirkemusikk og kultur).

Rapporten har 52 anbefalinger, og et utvalg av anbefalingene er sendt ut på høring. Bispedømmerådet skal svare på 35 høringspunkt. Utredningen ligger ved, og det er denne det er referert til i kapittelhenvisningene bak hvert spørsmål.

I det følgende er forslag til svar fra Stavanger bispedømmeråd. Spørsmål står i kursiv og forslag til svar i ordinær tekst. Foreslåtte svaralternativer står i uthevet tekst, med alternativer som ikke foreslås gjennomstreket.

Spørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

Utvalget foreslår å etablere en helhetlig plan for kirkelig undervisning og læring. Samtidig vil utvalget videreføre mye av den pedagogiske tenkningen i dagens trosopplæring og det systematiske og sammenhengende søkelyset på bredde.

I dag fører rammene i trosopplæringsplanen til at trosopplæring for alle døpte og interesserte blir høyt prioritert i menighetene. Vi støtter at det etableres en helhetlig plan. Denne planen bør utformes slik at satsingen på trosopplæring for bredden av barn og unge i praksis vil videreføres minst på dagens nivå. I tillegg kan planen ta inn i seg andre områder innenfor kirkelig undervisning og læring, slik utvalget foreslår.

Vi støtter også utvalgets vurdering av at mye i dagens nasjonale planer for trosopplæring kan videreføres. Det er også viktig at nasjonale planer utarbeides med tanke på å være en god ressurs for de lokale menighetene og for å beskrive de overordnede rammene som alle menigheter bør følge.

Del 1 Mål og innhold:

1. Formål og overordnet målsetting

1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres. (Kapittel 4.1 side 29)

- Enig
- Uenig

Kommentar: Kirken har som hovedoppgave å nå ut til alle med evangeliet. Erfaringen er at med breddefokuset i trosopplæringen når vi ut til flere. I Stavanger bispedømme er det en stor andel av de døpte som deltar i breddetiltak. Årsrapportene viser at vi når ut til mange - mellom 30-40% av døpte barn er med på breddetiltak. I tillegg har konfirmantarbeidet en oppslutning på rundt 80% av de døpte.

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt. (Kapittel 4.2 side 31)

- Enig
- Uenig

Kommentar: Vår erfaring er at de fleste allerede har en vid forståelse av dette. Vi tenker at begrepet trosopplæring er godt innarbeidet og bør beholdes. Trosopplæring, skole/kirkesamarbeid, voksenundervisning, og flere andre underpunkt kan da komme inn under den nye helhetlige planen.

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet. (Kapittel 4.2 side 35)

- Enig
- Uenig

Kommentar: Vi støtter et læringssyn med varierte arbeidsformer og elementer. Grunnlagstenkning og ledernes læringssyn vil påvirke planlegging og gjennomføring av breddetiltakene. Det er viktig for oss at barns tro blir tatt på alvor, og det er viktig med ledere som legger til rette for at troen kan utvikles gjennom ulike arbeidsformer. Det må ikke bli slik

at alt legges opp til «fri flyt» av aktiviteter/undring over tro. Det er viktig at ledere ikke overlater barnet til seg selv i undervisningssituasjonen. Ledere må se hva som finnes og bygge opp under dette.

3. Benevnelse

3.1. *Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».* (Kapittel 4.3 side 37)

- ~~Enig~~
- **Uenig**

Kommentar: Vi synes utvalget drøfter begrepet trosopplæring og alternativer til dette godt. Forslaget om «undervisning» er imidlertid sårbart for samme kritikk som «opplæring».

Vi trenger et begrep som kommuniserer godt med bredden av barn og unge og som er videre enn undervisning og opplæring. Inntil vi har funnet et bedre alternativ kan dagens begrep beholdes. Som utvalget selv skriver kan det et skifte av navn medføre at medarbeidere og målgruppe mister eierskapet til satsningen. Noen kan oppfatte et navneskifte som om satsningen er over.

4. Målgruppe

4.1. *Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.* (Kapittel 4.4 side 39)

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Dette er et svært godt forslag. Vi ønsker alle velkommen til kirken. Erfaringen i flere menigheter er at flere viser interesse og blir med på tiltak uavhengig av om de er døpt. Det er bra å omtale dem som ikke er døpt som «alle interesserte» fremfor «ikke døpte», da dette er mer inkluderende språkbruk.

4.2. *Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.* (Kapittel 4.4 side 39)

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Vi støtter at målgruppen for kirkelig undervisning skal omfatte barn, ungdom og voksne. Uavhengig av om en beholder benevnelsen trosopplæring eller ikke, mener vi det er viktig at ressursene som i dag går til dette fortsatt skal brukes til denne målgruppen, 0-18 år.

5. Planverk

5.1. *Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.* (Kapittel 4.5 side 40)

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Vi støtter at det jobbes med å få på plass en helhetlig plan for undervisning. Midlene til trosopplæring for barn og unge må primært brukes til breddetiltak.

Det er viktig å ta hensyn til ressursene i menighetene med tanke på utvikling av nye planer. En helhetlig plan kan skape bevissthet om det det en allerede har av tilbud til de ulike målgruppene og systematisere og bygge på dette.

En helhetlig tilnærming understreker også behovet for planer. Vi trenger planer som avklarer hvilke satsningsområder kirken/menigheten har for ulike gjelder aldersgrupper og hvilke temaer som er basis for undervisningen. Gode planer skaper utvikling og viktige refleksjoner.

Dagens planverktøy fungerer for mange som et godt utgangspunkt for å jobbe med utvikling av trosopplæringen. Det er flott om noe tilsvarende kan gjøres for alle aldersgrupper, innen alt menighetsarbeid. Dette planverktøyet bør også ses i sammenheng med helhetlig menighetsplan.

5.2. *Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom. (Kapittel 4.5 side 40).*

- Enig
- Uenig**

Kommentar: Vi er enige i at planene kan være overordnede. Samtidig må planene ikke skape usikkerhet i menighetene. Mange liker konkrete forslag og rammer. De kan gi hjelp og være gode utgangspunkter for kreativ tenkning om hvordan tiltak kan tilpasses lokalt.

Nasjonale planer er viktige for å opptre samlet som kirke. De skal lede til at menighetenes virksomhet på ulike områder blir innrettet mot viktige strategiske og kirkelige mål. Trosopplæringen er et godt eksempel på en felleskirkelig satsing initiert på nasjonalt nivå, der prioritering av ressurser i både økonomi og faglighet har ført til en satsing som i dag er helt sentral i menighetene.

Det er fortsatt stor konkurranse om menighetenes oppmerksomhet og mange mulige prioriteringer. Mange utfordringer i kirken er felles og går på tvers av soknegrenser. Til en viss grad er det en oppgave for Kirkemøtet å sørge for at kirken samlet sett arbeider nok med sentrale, felles utfordringer til at den når sine mål om bredt nærvær blant medlemmene. Her er nasjonale planer et viktig verktøy.

Lokal frihet i hvordan en arbeider med målene er viktig. I forhold til om det skal satses på trosopplæring eller ikke, bør det ikke være lokal frihet, akkurat som satsing på dåp, ord og sakrament, rekruttering eller diakoni bør finnes i alle sokn, som uttrykk for kirkens oppdrag. Derfor bør planene også være konkrete nok til at de blir strategiske styringsverktøy. Planene skal være til inspirasjon og være ressurser for menighetene i hvordan de kan arbeide for god oppslutning og bredt nærvær blant medlemmene lokalt.

5.3. *I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis*

- 5.3.1. *barn 0–14 år*
- 5.3.2. *konfirmasjonstiden*
- 5.3.3. *ungdom 15–19 år*
- 5.3.4. *voksne*

(Kapittel 4.5 side 40)

- Enig**
- Uenig

Kommentar: Vi støtter inndelingen utvalget foreslår.

Det er bra med en egen plan for konfirmasjonstiden. Helheten i ungdomsarbeidet kan styrkes om det er en egen plan for ungdom. Konfirmantplanen kan både være selvstendig og integreres i denne planen.

En egen rammeplan for voksenundervisning vil være til god hjelp for menighetene.

5.4. *I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk. (Kapittel 4.5 side 43)*

- Enig
- Uenig**

Kommentar: Når barn kommer på et breddetiltak må det møte en sentral tekst, og ikke en kirkeårstekst som kan være litt mer i periferien. Unntak kan være der hvor tiltak er koblet til gudstjenester. Vi tenker at kirkeårssyklusen og kirkeårets tekster ofte kan passe bedre i kontinuerlige tiltak for barn og ungdom.

Vi tenker også at dette kan skape unødvendig ekstraarbeid for ansatte/ledere. Hva når trosopplæringstiltaket har et tema som ikke passer sammen med kirkeårssyklusen eller søndagens tekst? Det vil føre til ekstraarbeid mht forberedelser for hvert tiltak for år til år. Det er flere hensyn i en menighet/stab som påvirker valg av tidspunkt for gjennomføring av tiltak. For eksempel tårnagentene er ikke nødvendigvis samme søndag i kirkeåret hvert år i en menighet.

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. *Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis. (Kapittel 4.6 side 44)*

- Enig
- Uenig

Kommentar: Vår erfaring er at nasjonale satsninger er viktige. Disse skaper en «vi-følelse» utover den lokale menigheten. Nasjonale satsninger er også et godt utgangspunkt for lokalt handlingsrom. Det skal likevel alltid være opp til den lokale menigheten å velge hvilke nasjonale tiltak en vil satse på.

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

Begrunn svaret (fritekst):

Kommentar: At en plan fortsatt må godkjennes av biskop gir en kvalitetssikring. Godkjenningsordningen er en god basis for kvalitetsarbeid, veiledning og strategisk bevissthet.

Flere arbeidsområder i kirken kunne ha nytte av de strukturene som i dag finnes i trosopplæringen. Det bør vurderes om helhetlig menighetsplan også bør godkjennes av biskopen.

Planene gir et godt grunnlag for oppfølging av menighetene i utviklingssamtaler. Slik dette håndteres i dag, fører det til økt bevissthet om breddeperspektivet og mer systematikk og helhet i arbeidet. Dersom planene kun vedtas lokalt kan det hende at dette fokuset svekkes.

6.2. *Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør og videreføres og styrkes. Kapittel 4.6 side 44*

- Enig
- Uenig

6.3. *Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing. (Kapittel 4.6 side 44)*

- Enig
- Uenig

Kommentar: Det må særlig arbeides med dette på sentralt nivå. Der det er ressurser/engasjement til det er det flott om det også jobbes med dette på lokalt nivå. Ressurser fra sentralt og regionalt nivå sparer ressurser og gir inspirasjon lokalt.

7. Mangfold og likeverd

7.1. *Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkingen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.*

7.2. *Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.*

7.3. *Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevende tiltak.*

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. *Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet. (Kapittel 4.8 side 46)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. På denne måten får mange mer kontakt med kirken enn det de ellers ville fått. Innretningen mot bredden av barn og unge har skapt vekst og utvikling på flere områder enn i gudstjenestelivet.

Breddetiltakene har likevel en selvstendig verdi som ikke må undervurderes. Vi må ikke undervurdere hva som setter spor i de døptes trosliv og deres forhold til kirken.

8.2. *Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng. (Kapittel 4.8 side 46)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: I Stavanger bispedømme oppleves det i liten grad som et kunstig skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlige tiltak. Tidlig i reformperioden var dette en større utfordring, og vi hadde samtaler på bispedømmekontoret med de menighetene som opplevde dette som særlig krevende.

Breddetiltak og kontinuerlige tiltak er egentlig en kunstig motsetning. Motsetningen til «bred» er «smal», ikke kontinuerlig. Motsetningen til «kontinuerlig» er «punktuell» eller «tidsavgrenset». Vi har mange eksempler, ikke minst fra mindre lokalsamfunn, på at kontinuerlige tiltak kan nå bredden av barn og unge. Et sett med ulike tiltak kan også sammen være innrettet mot bredden av målgruppa, selv om de hver for seg ikke passer alle.

Bispedømmet har i mange år jobbet bevisst med synergien mellom breddetiltak og kontinuerlige tiltak. Fokus må være å legge til rette for gode koblinger mellom de avgrensede breddetiltakene og det kontinuerlige arbeidet for barn og unge.

Også kontinuerlige tiltak for mindre grupper er trosopplæring. Dette er ikke snakk om motsetninger, men om viktige sider av samme sak. For eksempel arbeidet Jesus i både små og store grupper. Han møtte disiplene jevnlig og gav dem opplæring. Samtidig talte han til store folkemengder, der mange kom til tro eller fikk styrket sin tro. Vi må prøve å se ulike tiltak sammen, ikke som konkurrenter. Når de øvrige tiltakene nå også har kommet inn i rapporteringen, ser vi at sammenhengen mellom breddetiltakene og de kontinuerlige tiltakene blir tydeligere.

9. Trosopplæring i hjemmet

9.1. *Både Den norske kirkes grunnlagstenking og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppdraget. (Kapittel 4.9 side 49)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

9.2. *Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser. (Kapittel 4.9 side 49)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

9.3. *Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige systemer for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn. (Kapittel 4.9 side 49)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

10. *Barnehage/skole-kirkesamarbeid*

10.1. *Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.*

11. **SFO-satsing**

11.1. *Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO. Kapittel 4.11 side 54*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Dette kan fungere bra noen steder, for eksempel i mindre lokalsamfunn med større reiseavstander for barn. Det vil også være bra i relasjonen kirke-samfunn hvis SFO og trosopplæring oftere linkes.

Samtidig kan breddeperspektivet bli utfordret noen steder, siden tiltak i SFO-tiden ofte vil skje samtidig med andre aktiviteter.

Vi bør bruke et annet begrep enn SFO-tiden, siden dette bare gjelder de yngste på skolen. «Etter skoletid» treffer alle aldersgrupper.

Planleggingsdager og andre fridager der foreldre er på arbeid viser seg å være et svært godt tidspunkt å arrangere trosopplæringstiltak på.

12. *Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkens trosopplæring*

12.1. *Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.*

12.2. *Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.*

12.3. *Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.*

12.4. *Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.*

12.5. *I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.*

12.6. *Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.*

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

Kommentarer til del 1: Mål og innhold

Det er viktig at planverket fortsatt legger rammer som sikrer breddefokus i tilbudene til barn og unge. Videre vil vi fremheve viktigheten av å fortsatt arbeide helhetlig og systematisk. Det vil være en styrke for arbeidet at planene fortsatt godkjennes av biskopen. Noen ganger er det de som trenger det mest som er mest forsiktige med å delta på fellesarenaer og søke nyttig, faglig støtte.

Vi mener også det er viktig at det arbeides bevisst og systematisk med å forvalte bruk av salmer i trosopplæringen. Fellesskapsangen, gjennom salmene, har en sentral plass og

funksjon i kirken. Salmene kan bidra til trosutvikling, de gir et rikere språk for tro og det å synge sammen er med å bygge fellesskap. Salmer har også en sentral plass i kirkelige handlinger. Hvis vi vil at salmesangen skal være en del av kirken også i fremtiden, må vi sørge for at barn og ungdom, gjennom trosopplæringen, lærer og bruker salmene.

Salmene har en egenverdi når vi formidler tro og kan på flere måter knyttes opp mot «livstolkning og livsmestring» og «kirkens tro og tradisjon».

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

13.1. *Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid. (Kapittel 5.1 side 58)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Rådgiverne på bispedømmekontoret prioriterer opplæring og veiledning til nytilsatte om hvordan og hvorfor vi rapporterer. De fleste menighetene er selvgående når det gjelder rapportering og gjør dette innen fristen. Mange forteller at når en rapporterer fortløpende så tar det ikke langt tid og at rapporteringen gir en god hjelp til å videreutvikle breddetiltakene.

13.2. *Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig. (Kapittel 5.1 side 58)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Vi ser at det ofte er kateket eller andre som er ansatt for å jobbe med trosopplæringen som skriver rapport og deltar i utviklingssamtaler. Det vil være svært positivt for arbeidet om flere ansatte deltar i dette, for å kunne utvikle det lokale arbeidet videre.

13.3. *Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt. (Kapittel 5.1 side 59)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Vi er positive til dette, og tenker det er viktig at alle menigheter på sikt har en helhetlig menighetsplan for arbeidet sitt.

Når planen for trosopplæring skal inngå i helhetlig menighetsplan, bør også helhetlig menighetsplan godkjennes av biskopen, eksempelvis hvert fjerde år, innen rammen av tilsynet. Tilsynet må utøves på bakgrunn av soknets selvstendighet og menighetsrådets myndighet over arbeidet i soknet. Samtidig kan en godkjenningsordning legge en plattform for bedre oppfølging av menighetenes arbeid, i svært høy grad som støtte, inspirasjon og bidrag til refleksjon.

Slike strukturer vil også hjelpe biskopen å være godt orientert om det som skjer lokalt og styrke sammenheng og erfaringsutveksling i kirken. I de tilfellene der menighetene mangler fokus på viktige satsingsområder kan de utfordres til å justere satsingen.

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

14.1. *Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.*

14.2. *Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellestrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingsystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.*

14.3. *Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer*

Langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.

(Kapittel 5.2 side 60)

- Enig
- **Uenig**

Vi er positive til å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av midler. Det er spesielt behov for å se på om det bør etableres et grunntilskudd for å sikre et minimum av tilbud i alle sokn.

Dersom det er behov for å gjøre vurderinger av fordelingen av tilskuddet, er det nødvendig at et organ over sokne- og fellesrådsnivå fordele midler som skal fordeles mer skjønnsmessig eller fleksibelt. Slike vurderinger vil det være hensiktsmessig at bispedømmerådene tar seg av.

Det er fortsatt viktig at et organ med rimelig nærhet til sokn og fellesråd tar imot regnskapsrapporter for å se om midlene er brukt i tråd med tildelingen. Å ha økonomisk ansvar bidrar også til at biskopens og bispedømmerådets mandat til å drive fagutvikling og oppfølging av menighetene blir tydelig. Samspillet mellom lokalt og regionalt nivå innenfor trosopplæringen har hele tiden vært viktig for kvaliteten lokalt.

En eventuell endring i fordelingen av tilskudd vil innebære en endring i det økonomiske grunnlaget for mange stillinger. Det vil gjøre det utfordrende å synkronisere endringer i tilskudd med personalsituasjonen lokalt.

Dersom endringer i kirkelig organisering gir mulighet for mer samorganisering av kirkens ansatte, vil det lette arbeidet med implementere endringer i fordeling av ressurser. Det blir lettere å samle små stillinger og enklere å utnytte muligheter for samarbeid på tvers av sokn.

I Stavanger bispedømme føres i dag ubrukte trosopplæringsmidler over et visst nivå tilbake til bispedømmerådet og lyses ut til relevante utviklingsprosjekter i menighetene. Disse prosjektmidlene er det stor etterspørsel etter. De bidrar til nyskaping og til gode tiltak som ellers ville vært vanskelige å gjennomføre. Isolert sett ville trolig alle sokn kunne tenkt seg å beholde ubrukte midler, men slik ordningen er i dag betyr det at de kommer flere og hele fellesskapet til nytte, når det midlertidig ikke har vært bruk for midlene til det tilskuddet var rettet mot lokalt.

Vi støtter å se videre på om nasjonale midler til kirkelig undervisning og læring bør samles i en pott. Dette gjør det mulig å styrke katekettjenesten i kirken og gi kateketene en tydeligere rolle som undervisningsledere i menigheten.

Hvis disse midlene skal omfordeles samlet, vil dette også skape endring i grunnlaget for stillinger. Dette må gjennomføres på en forsvarlig, forutsigbar og gjennomtenkt måte. En samlet arbeidsgiverorganisering i kirken vil også gjøre endringen av denne typen mye lettere å gjennomføre. I stort vil det bidra til en mer rettferdig og hensiktsmessig fordeling av tilskudd til kirkelig undervisning.

I dag arbeider bispedømmerådet aktivt for å støtte opp om katekettjenesten, ved at tilskuddet til undervisning er nivåregulert i forhold til hvilken kompetanse den som tilsettes lokalt har. Bispedømmet ser også til at stillinger forvaltes slik at det tilsettes fullt kvalifiserte søkere når dette er mulig. Det arbeides også aktivt for at tilsatte uten fulle kvalifikasjoner kan fullføre utdanning som gir grunnlag for vigsling. Dette er viktig for fremtiden til undervisningstjenesten i kirken.

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene.

Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Praksisen knyttet til mindreforbruk bør fortsatt være forskjellig fra bispedømmeråd til bispedømmeråd.

Kommentar:

Vi har krysset av på dette alternativet fordi vi ønsker fortsatt mulighet til å følge dagens praksis i vårt bispedømme. Andre bispedømmer kan gjerne gjøre det på samme måte.

Det bør være rom for at disponering av mindreforbruk fortsatt i stor grad avgjøres på bispedømmenivå. Det må legges til grunn at bispedømmenivået er i stand til å vite hvordan man i best mulig grad kan disponere for å oppnå de mål man har satt seg i det enkelte bispedømme – ut fra kjennskap til den enkelte menighet. Det trengs fortsatt noe arbeid i forbindelse med tildeling og rapportering for å sikre at pengene brukes til riktig formål, det vil si trosopplæring.

14.4. *Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen. (Kapittel 5.2 side 60)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Deler av tilskudd må ikke trekkes tilbake fra menigheter som skaffer midler til trosopplæring på annet vis. Slik er det også i dag. Dersom vi hadde trukket deler av tilskuddet tilbake, ville det ikke virke stimulerende til å søke alternative finansieringskilder. Det ønsker vi ikke. All aktivitet bør rapporteres i det samme verktøyet uavhengig av finansiering.

14.5. *Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellestrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting. (Kapittel 5.2 side 60)*

- ~~Enig~~
- **Uenig**

Se kommentar tidligere i 14.

Hvis det blir et grunntilskudd for å sikre et minimum av aktivitet i hvert sokn, vil det være hensiktsmessig å be bispedømmerådene bidra i fastsettelsen av nivået på dette, ut fra kjennskap til lokal geografi og lokale forhold. I dette må bispedømmerådene selvsagt ha god dialog med organene for soknet, men det kan bli behov for at et organ på et nivå over soknet gjør vurderinger som sørger for likebehandling av ulike sokn og kan vurdere fordelingen av tilskudd i et større perspektiv enn det rent lokale hvert enkelt sokn og fellestråd trolig vil ha fremst for øyet.

Selv om trosopplæringen nå er godt forankret i kirken, vil det også fortsatt være behov for noe oppfølging av hvordan midler blir brukt lokalt. Det er klart mer hensiktsmessig at dette skjer fra bispedømmenivået enn fra Kirkerådet.

15. Organisering og ledelse

15.1. *Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.*

15.2. *Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellestråd, prosti eller bispedømme.*

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

16.1. *Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring. (Kapittel 5.4 side 65)*

- ~~Enig~~
- **Uenig**

Med tanke på rekruttering kan det være virkningsfullt med minimum 50 % stillinger. Vi ser det er stor gjennomtrekk i mange av de små stillingene.

Samtidig vil vi påpeke at det også kan være krevende å ha en 50 % stilling fordelt på to eller flere menigheter. Her er det avstander, det å forholde seg til flere menighetsråd, staber osv som også tar tid.

Der det er mest tjenlig vil det fortsatt kunne være bra med mindre stillingsstørrelse enn 50 %. Mange steder kombineres også mindre trosopplæringsstillinger med andre stillinger for å sikre større stillinger. Vi tror stillingsstørrelse er noe vi kan tilstrebe, men ikke regulere for stramt.

16.2. *Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring. (Kapittel 5.4 side 65)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Pedagogisk kompetanse er sentralt for å kunne ha et helhetlig ansvar for kirkelig undervisningstjeneste. Det er samtidig viktig at prestene fortsatt har undervisning og trosopplæring i sin tjenesteordning.

16.3. *Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».*

17. *Kompetansekrav og kompetansebehov*

17.1.1. *Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.*

17.1.2. *I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling. Kapittel 5.5 side 69*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Mange ansatte har mye formell og reell kompetanse. Samtidig ser vi at flere innen undervisningstjenesten mangler viktig kompetanse innen kristendom og pedagogikk. Det må jobbes for at fellesrådene skal kunne legge til rette for kompetanseheving for dem som allerede er ansatt i undervisningsstillinger. Vi trenger flere kateketer.

17.1.3. *Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette. (Kapittel 5.5 side 69)*

- **Enig**
- ~~Uenig~~

Kommentar: Vi er enige i at økt kompetanse er viktig. Samtidig må vi være oppmerksomme på at et slikt krav kan gjøre det vanskeligere å rekruttere folk til stillingene som lyses ut. Her trengs det også unntaksbestemmelser, selv om utdanningskravet er malen.

17.2. *Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.*

17.3. *Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).*

17.4. *Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.*

18. *Frivillighet*

- 18.1. *Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.*
- 18.2. *Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.*
- 18.3. *For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.*

19. *Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner*
- 19.1. *Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.*
20. *Forskning, evaluering og fagutvikling*
- 20.1. *Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.*

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

Vi ser at utvalget har lite fokus på biskopens rolle i trosopplæringen. I innføringen har biskopen hatt en viktig rolle i godkjenning av trosopplæringsplaner. Vi tror dette er viktig å videreføre for fortsatt å stimulere til satsing på trosopplæring, sikre kvalitet og legge en plattform for godt samarbeid om videreutvikling på tvers av sokn og fellesråd.

Prosten har også en viktig rolle i å samle og støtte de som arbeider med trosopplæring i prostiet og bidra til god koordinering mellom trosopplæringsarbeidet og prestedtjenesten.

Vi hører at menighetene i stort har et positivt forhold til planarbeid og rapportering. Planarbeidet gir en oversikt som er viktig for kvalitet, kontinuitet og ressursbruk og rapporteringen gjør at menighetenes planer også vurderes i forhold til hvordan de fungerer i praksis.

Kompetanse på frivillig medarbeiderskap er svært relevant for kirkelig ansatte. Vi ser også behovet for tettere samarbeid med organisasjonene.

Bispedømmenivået er stort sett hensiktsmessig for opplæringstiltak. Bispedømmene er ofte av en størrelse som gjør at det er god ressursbruk og skaper gode læringsarenaer å samle ulike faggrupper på bispedømmenivå. Bispedømmerådet må samtidig arbeide bevisst for å kartlegge og imøtekomme behov som først blir synlige på lokalt nivå. Felles ordninger for kurs, etter- og videreutdanning på tvers av ulike grupper ansatte i kirken er et viktig mål.

Forslag til vedtak

Stavanger bispedømmeråd sender svar på høringen om helhet, integrering og samarbeid i kirkelig undervisning og læring i samsvar med forslaget, med de endringene som kom fram i møtet.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 24.02.2022

Vår ref: 22/00274-3

Deres ref:

Høring "Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring"

I mars 2020 vedtok Kirkerådet å oppnevne et utvalg som skulle evaluere satsingen på trosopplæringen i Den norske kirke. Det ble også vedtatt et mandat for utvalget. Etter 20 års bredt og systematisk arbeid innen trosopplæring er det behov for en gjennomgang av innhold i og organisering av trosopplæringen i dag, og å se på veien videre.

Utvalget har nå levert sin rapport "[Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring](#)". Utvalgets hovedanbefaling er at satsingen videreføres på bakgrunn av erfaringene og kompetansen som er opparbeidet gjennom reformen, med noen justeringer. I rapporten redegjør utvalget nærmere for sine vurderinger og anbefalinger for det videre arbeidet med trosopplæring i Den norske kirke innen områdene:

Mål og innhold

- Formål og overordnet målsetting,
- Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning
- Benevnelse
- Målgruppe
- Planverk
- Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring
- Mangfold og likeverd
- Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»
- Trosopplæring i hjemmet
- Barnehage/skole-kirkesamarbeid
- SFO-satsing
- Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkens trosopplæring

Organisatoriske rammer

- Plan og rapporteringsverktøy
- Økonomi og tilskuddsforvaltning
- Organisering og ledelse
- Stillingstyper, - andel og -benevnelser
- Kompetansekrav og kompetansebehov
- Frivillighet
- Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner
- Forskning, evaluering og fagutvikling

Kirkerådet vedtok på sitt møte i februar 2022 å sende rapporten på høring for å få innspill til arbeidet med revisjon av [Plan for trosopplæring](#) og justering av organisering og rammer. Dette blir to separate saker som skal behandles av Kirkemøtet i de nærmeste årene.

Det vedlagte høringsnotatet har utfyllende beskrivelse av høringen. Høringssvarene leveres i det elektroniske høringsskjemaet som finnes her:
<https://surveys.analyzer.com?pid=qac2d3k2>

All informasjon om høringen finnes på kirken.no/hoeringer

Frist for høringssvar er 1. juni 2022.

Høringen er åpen for alle. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og vil bli publisert på kirken.no.

Kontaktperson i Kirkerådet er seksjonsleder Stine Kiil Saga, e-post ss834@kirken.no.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør i Kirkerådet

Jan Christian Kielland
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Høringsnotat - rapport fra trosopplæringsutvalget.docx

Mottakere:

Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Bjørgvin bispedømmeråd	Postboks 1960	5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros bispedømmeråd	Kongsgårdsgata 1a,Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307 Grønland	0135 OSLO
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Tolder Holmers vei 11	8003 BODØ
Tunsberg bispedømmeråd	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
Kirkelig Undervisningsforbund	Rådhusgata 1-3	0151 OSLO
Hamar biskop	Postboks 172	2302 HAMAR
Preses i Bispemøtet	Postboks 799 Sentrum	0106 OSLO
Nidaros biskop	Kongsgårdsgata 1a,Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
Den norske kirkes presteforening	Postboks 437 Sentrum	0103 OSLO
Oslo biskop	Postboks 9307 Grønland	0135 Oslo
Bjørgvin biskop	Postboks 1960	5817 BERGEN
Fagforbundet Teologene	Boks 7003 St. Olavsplass	0130 OSLO
Nord-Hålogaland biskop	Postboks 790	9258 TROMSØ
NLA Høgskolen	Postboks 74 Sandviken	5812 BERGEN
Møre biskop	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
Det teologiske fakultet	Postboks 1023 Blindern	0315 OSLO
Agder og Telemark biskop	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Stavanger biskop	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Tunsberg biskop	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Borg biskop	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Fakultet for teologi, diakoni og ledelsesstudier, VID - vitenskapelige høyskole		
MF vitenskapelig høyskole	Postboks 5144 Majorstuen	0302 Oslo
Sør-Hålogaland biskop	Tolder Holmers vei 11	8003 BODØ
Norges musikkhøgskole Parat	Postboks 9029 Grønland	0133 Oslo
Akademikerne		
Acta barn og unge i Normisjon	Postboks 7153 St. Olavs plass	0130 OSLO
Blå kors Norge	Postboks 4793	0506 OSLO

Det Norske Diakonforbund	Sofienberg	
IKO	Rådhusgate 1-3	0151 OSLO
KRIK - Kristen idrettskontakt	Postboks 2623	0131 OSLO
	Pb. 3822 Ullevål	0855 OSLO
	Stadion	
Søndagsskolen Norge	Postboks 98,	0101 OSLO
	Sentrum	
KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter	Rådhusgaten 1-3	0151 OSLO
NLM ung		
Ung Kirkesang	Konsul Wilds vei 1	4621 KRISTIANSAND S
Ungdom i oppdrag		
KFUK-KFUM NORGE	Grubbegata 4	0179 OSLO
KFUK-KFUM speiderne		
NKSS .		
Den Norske Israelsmisjon - return2sender		
NMSU	PB 226 Sentrum	4001 STAVANGER
Return2Sender		
IMF-Ung		
Skjærgårds LIVE	Postboks 303	3791 Kragerø
HEKTA-trosopplæring for ungdom		
Creo		
Den norske kirkes ungdomsutvalg		
Samisk kirkeråd		

Høringsnotat - trosopplæringsutvalgets rapport "Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring"

Bakgrunn for høringen

I mars 2020 vedtok Kirkerådet å oppnevne et utvalg som skulle evaluere satsingen på trosopplæringen i Den norske kirke. Det ble vedtatt et mandat for utvalget i samme sak. Etter 20 års bredt og systematisk arbeid innen trosopplæring var det behov for en gjennomgang av innhold i og organisering av trosopplæringen i dag og gi anbefalinger om veien videre.

Utvalget overleverte sin rapport "[Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring](#)" til Kirkerådet 4. januar 2022. I rapporten redegjør utvalget for sine vurderinger og anbefalinger for det videre arbeidet med trosopplæring og kirkelig undervisning og læring i Den norske kirke.

Utvalgets hovedanbefaling er at satsingen videreføres på bakgrunn av erfaringene og kompetansen som er opparbeidet gjennom reformen, med noen justeringer.

Om høringen

Kirkerådet vedtok på sitt møte i februar 2022 å sende noen av anbefalingene på høring for å få innspill til arbeidet med revisjon av [Plan for trosopplæring](#) og justering av organisering og rammer.

Rapporten har 52 anbefalinger. Kirkerådet skal følge opp rapporten, og oppfølgingen er gjort rede for i Kirkerådsaken. Et utvalg av rapportens anbefalinger er på høring gjennom dette høringsnotatet, andre anbefalinger utredes videre eller følges opp i Kirkerådets arbeid med kommende Kirkemøtesaker eller oppfølging av allerede vedtatte premisser.

Alle anbefalingene fra utvalget ligger nummerert i dette høringsnotatet slik at høringsinstansene kan lese alle anbefalingene i sammenheng. I tilknytning til spørsmål 6.1. og 14.3 stiller Kirkerådet et tilleggsspørsmål. Anbefaling 17.1. er delt opp i tre underpunkt fordi det ligger flere anliggender i anbefalingen som det vil være hensiktsmessig å få svar på.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Det kommer klart fram i høringsnotatet hvilke av anbefalingene som høringsinstansene bes om å gi høringssvar på. Det er 32 høringsspørsmål. Dette er markert i egen ramme knyttet til de aktuelle anbefalingene. I det elektroniske høringsskjemaet der høringssvarene skal avgis, ligger kun de anbefalingene som høringsinstansene bes om å gi høringssvar på.

Hvert høringspunkt har en henvisning til kapittel og sidetall i rapporten der det er mer utfyllende tekst om vurderingen som ligger til grunn for anbefalingen.

Høringssvarene vil legge grunnlag for arbeidet med revisjon av Plan for trosopplæring og justering av organisatoriske rammer for undervisningsfeltet. Den reviderte planen skal ut på høring før den skal behandles på Kirkemøtet. De organisatoriske rammene må blant annet ses i sammenheng med saken om kirkelig organisering som skal til Kirkemøtet i 2022 og arbeidet med tilskuddsforvaltning i Den norske kirke.

Sammendrag av trosopplæringsutvalgets samlede anbefalinger

Kirkens undervisningsoppdrag er en selvsagt del av kirkens oppgaver.

Undervisningsoppdraget er forankret i Jesu misjonsbefaling, sammen med oppgaver som forkynnelse og dåp.

«Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: døb dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28, 18ff)

I Den norske kirkes dåpsliturgi gis menighet og kirke sammen med foreldre og faddere et ansvar for det døbte barnet og for at det kan leve og vokse i den kristne tro:

«Sammen med vår menighet og hele kirken får dere del i et hellig ansvar: å vise omsorg for barnet, be for det, lære det selv å be og hjelpe det til å bruke Guds ord og delta i den hellige nattverd, så det kan leve og vokse i den kristne tro.»

Kirken har alltid arbeidet med undervisning, læring og veiledning. Undervisning og læringsaktiviteter er både historisk og teologisk en av kirkens viktigste oppdrag.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Undervisningsaspektet er et sentralt element i hele Den norske kirkes virksomhet (i gudstjenesteliv, diakoni, kirkemusikk osv.), men er i tillegg et eget felt der undervisning er det *primære*. Fra 2000 og NOU 2000: 6 har Den norske kirke hatt en unik, offensiv og ambisiøs holdning til og satsing på trosopplæring for aldersgruppa 0–18 år. Det er lagt ned omfattende innsats på alle nivå i Den norske kirke, i organisasjonene og fagmiljøene og i gjennomføring og utvikling av trosopplæringsarbeidet. Utvalgets vurdering er at satsingen har vært vellykket, og vil i særlig grad understreke den kompetansen som er systematisk opparbeidet gjennom en årrekke.

Trosopplæringsutvalget har kalt den foreliggende rapporten «Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring». Trosopplæringsutvalget baserer sine anbefalinger på spørreundersøkelser, på innspill fra enkeltpersoner og sentrale aktører på feltet, på relevant forskning og på grundige drøftinger innad i utvalget. Utvalgets hovedanbefaling er at satsingen videreføres på bakgrunn av erfaringene og kompetansen som er opparbeidet spesielt de senere årene. Samtidig inngår trosopplæringsarbeidet i en lang tradisjon for kirkelig undervisning og læring som arbeidet framover også bør bygge på. Utvalget anbefaler derfor større grad av helhetlig tenkning rundt det pedagogiske arbeidet. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør inngå som integrert del i Den norske kirkes helhetlige undervisningsoppdrag. Det er, etter utvalgets vurdering, også behov for i enda større grad å se sammenhenger mellom kirkelig undervisning og kirkens andre hovedoppdrag, slik som for eksempel diakoni, gudstjenesteliv, forkynnelse og kirkemusikk og kultur.

Utvalget vil understreke at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram, og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Anbefalinger og høringspunkt

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

Del 1 Mål og innhold:

1. Formål og overordnet målsetting

1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.

➤ Kapittel 4.1 side 29

Kryss Enig

Kryss Uenig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.

➤ Kapittel 4.2 side 31

Kryss Enig

Kryss Uenig

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.

➤ Kapittel 4.2 side 35

Kryss Enig

Kryss Uenig

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Kryss Enig

Kryss Uenig

Hvis uenig:

- Benevnelsen trosopplæring bør videreføres.
- Andre forslag med begrunnelse (fritekst)

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Kryss Enig

Kryss Uenig

Hvis uenig:

- Andre forslag med begrunnelse (fritekst)

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Kryss Enig

Kryss Uenig

Hvis uenig:

- 0-18 år slik aldersinndelingen er i dag i Plan for trosopplæring.
- Andre forslag med begrunnelse (fritekst)

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Kryss Enig

Kryss Uenig

Hvis uenig:

- Plan for trosopplæring fungerer godt slik den er i dag.
- Andre forslag med begrunnelse (fritekst)

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Kryss Enig
Kryss Uenig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

5.3.1. barn 0–14 år

5.3.2. konfirmasjonstiden

5.3.3. ungdom 15–19 år

5.3.4. voksne

➤ Kapittel 4.5 side 40

Kryss Enig
Kryss Uenig
Hvis Uenig:

- Aldersinndelingen 0-18 fungerer godt slik den er i dag.
- I tillegg til dagens Plan for trosopplæring bør det utarbeides en rammeplan for voksne.
- Plan for konfirmasjonstiden bør tas ut av Plan for trosopplæring og bør være en egen rammeplan.
- Plan for konfirmasjonstiden bør tas ut av Plan for trosopplæring og bør være en egen rammeplan, i tillegg til ny rammeplan for voksne.
- Andre forslag med begrunnelse (fritekst)

5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

➤ Kapittel 4.5 side 43

Kryss Enig
Kryss Uenig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Kryss Enig
Kryss Uenig

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Enten Kryss: Ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

Begrunn svaret (fritekst):

Eller Kryss: Ordningen bør være at plan for undervisningsfeltet ikke sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet, slik at man følger samme praksis som ved plan for diakoni og plan for kirkemusikk.

Begrunn svaret (fritekst):

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Kryss Enig

Kryss Uenig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Kryss Enig

Kryss Uenig

7. Mangfold og likeverd

7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkningen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.

7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.

7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevende tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Kryss Enig

Kryss Uenig

Eventuell kommentar (fritekst)

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Kryss Enig

Kryss Uenig

Eventuell kommentar (fritekst)

9. Trosopplæring i hjemmet

9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenkning og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppgaven.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Kryss Enig

Kryss Uenig

9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Kryss Enig

Kryss Uenig

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige systemer for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Kryss Enig

Kryss Uenig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

➤ Kapittel 4.11 side 54

Kryss Enig

Kryss Uenig

Eventuell kommentar (fritekst)

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

12. Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkens trosopplæring

- 12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.
- 12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.
- 12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.
- 12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.
- 12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.
- 12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

Eventuelle kommentarer til del 1: Mål og innhold

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

- 13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Kryss Enig
Kryss Uenig
Hvis uenig, begrunn svaret (fritekst)

- 13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Kryss Enig
Kryss Uenig

- 13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.

➤ Kapittel 5.1 side 59

Kryss Enig
Kryss Uenig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

- 14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.
- 14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.
- 14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.
 - Kapittel 5.2 side 60

Kryss Enig
Kryss Uenig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene.
Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Enten Kryss Praksisen knyttet til mindreforbruk bør være mer enhetlig enn den er i dag.

Eller Kryss Praksisen knyttet til mindreforbruk bør fortsatt være forskjellig fra bispedømmeråd til bispedømmeråd.

- 14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.
 - Kapittel 5.2 side 60

Kryss Enig
Kryss Uenig

- 14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnyttning.
 - Kapittel 5.2 side 60

Kryss Enig
Kryss Uenig

15. Organisering og ledelse

- 15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

- 15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellesråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.

➤ Kapittel 5.4 side 65

Kryss Enig
Kryss Uenig
Eventuell kommentar (fritekst)

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.

➤ Kapittel 5.4 side 65

Kryss Enig
Hvis enig, begrunn svaret (fritekst)
Kryss Uenig

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.
- 17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.

➤ Kapittel 5.5 side 69

Kryss Enig
Kryss Uenig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.

➤ Kapittel 5.5 side 69

Kryss Enig
Kryss Uenig
Hvis uenig, begrunn svaret (fritekst)

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.
- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).
- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18. Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.
- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19. Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

Eventuelle kommentarer til del 2: organisatoriske rammer

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.